

Taushetsplikt i Nav

Innhenting og utlevering av
taushetsbelagte opplysninger om en
person

Førsteamanuensis Julia Köhler-Olsen, PhD i rettsvitenskap,
16.1.2019

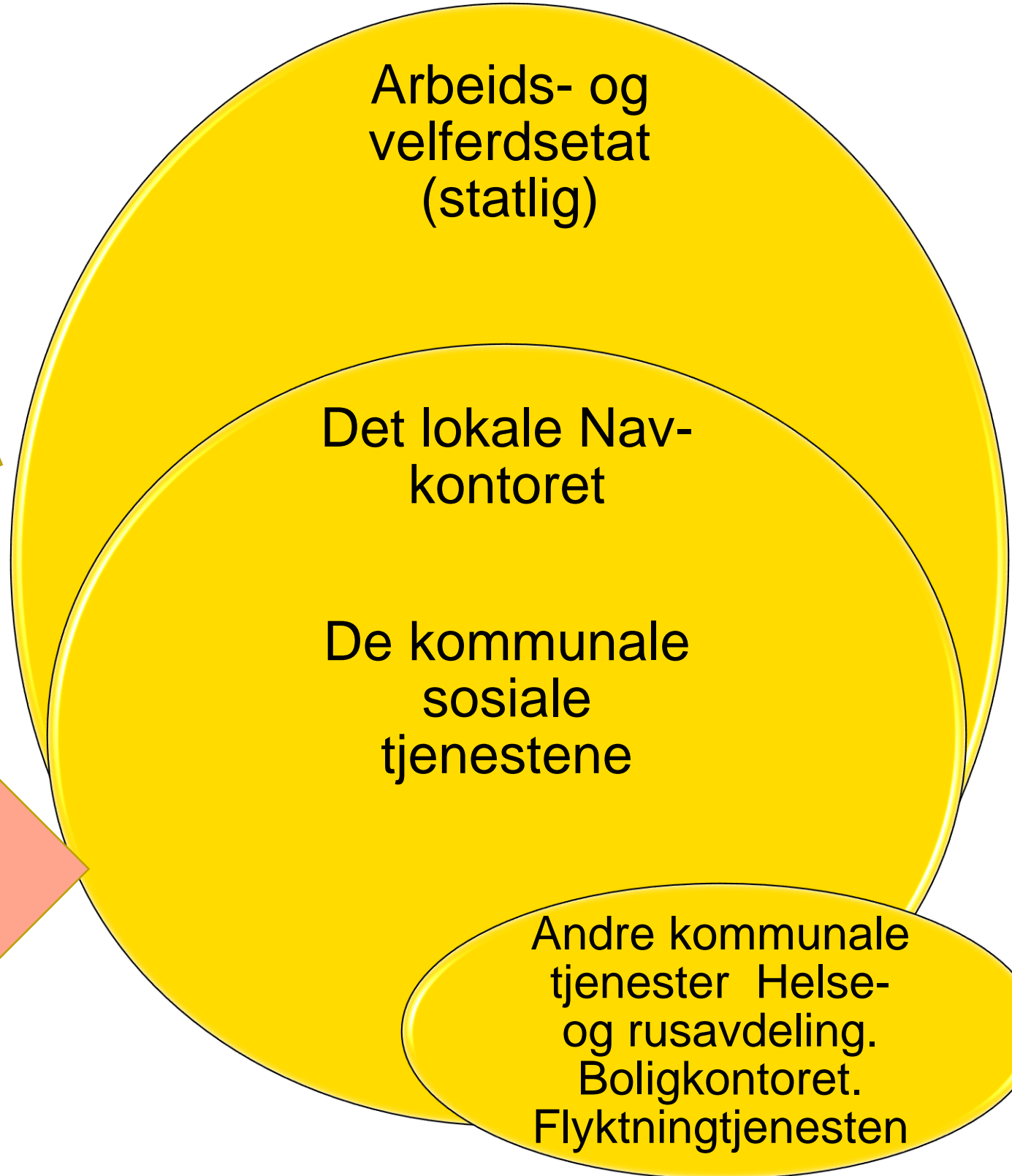

Disposisjon

- Utlevering av taushetsbelagte opplysninger etter sosialtjenesteloven, Nav-loven og forvaltningsloven.
- Innhenting av taushetsbelagte opplysninger etter sosialtjenesteloven og i saker arbeids- og velferdsetaten har ansvar for.
- Utveksling av taushetsbelagte opplysninger innad i et Nav-kontor.

Arbeids- og velferdsforvaltningen

Folketrygdloven,
arbeidsmarkedsloven,
kontantstøtteloven,
barnetrygdloven, lov om barn
og foreldre, forvaltningsloven,
Nav-loven

Sosialtjenesteloven, Nav-loven, forvaltningsloven

Helse- og omsorgstjenestloven, bustøttelova, introduksjonsloven

OSLOMET

UTLEVERING

Utlevering i sak etter sosialtjenesteloven

- Sosialtjenesteloven kapittel 5 om saksbehandlingen.
- Opplysningsrett finner vi i stjl. § 44 – den viser i all hovedsak til bestemmelsene om opplysningsrett i **forvaltningsloven**.
- Opplysningsplikt til barnevernet finner vi i stjl. § 45.
- Noen ganger har andre organer/etater rett til kreve opplysninger fra kommunale sosiale tjenester. Denne opplysningsplikten etter pålegg er nedfelt i andre særlover.

Forvaltningsloven § 13 b nr. 1

«at opplysningene i en sak gjøres kjent for sakens parter eller deres representanter»

Ot. prp. nr. 3 (1976-77) s 28-29:

...unntak fra taushetsplikten i forhold til **dem som opplysningene direkte gjelder**, og i forhold til parter og deres representanter i sak om enkeltvedtak.

Hensyn: Partsoffentlighet, og også i andre saker der det ikke gjelder enkeltvedtak

Omfatter også opplysninger som bare gjelder andre parter.

Forvaltningsloven § 13 b nr. 2

«at opplysningene brukes for å oppnå det formål de er gitt eller innhentet for, bl.a. kan brukes i forbindelse med saksforberedelse, avgjørelse, gjennomføring av avgjørelsen, oppfølging og kontroll.»

Ot. prp. nr. 3 (1976-77) s. 33:

«...gjelder behandlingen av **en konkret sak**, og oppstiller **ingen begrensninger** med hensyn til hvem som kan gjøres kjent med opplysningene. Det vil si at opplysninger i en sak også kan gis til **personer utenfor etaten** når det er **nødvendig** av hensyn til behandling av den enkelte sak.»

Forvaltningsloven § 13 b nr. 3

«at opplysningene er tilgjengelig for andre tjenestemenn innen organet eller etaten i den utstrekning som trengs for en hensiktsmessig arbeids- og arkivordning, bl.a. til bruk ved vegledning i andre saker»

Ot.prp. nr. 3 (1976-77) side 29:

«...den ordinære behandling av en sak må være **fri adgang til kommunikasjon** mellom tjenestemennene innenfor samme forvaltningsorgan, med overordnede eller underordnede organer og med **tilsvarende organer i andre distrikter.**»

Begrensning: «I den utstrekning som trengs» = Tjenstlig behov

Begrensning: «hensiktsmessig»

Sosialtjenesteloven § 44 tredje ledd (ligner fvl. § 13 b nr. 5)

«...kan bare gis når dette er **nødvendig** for å **fremme** kommunen i arbeids- og velferdsforvaltningens **oppgaver**, eller for å **forebygge vesentlig fare** for liv eller alvorlig skade for noens **helse**.»

Ot.prp.nr. 3 (1976-1977) pkt. 3.3.6, s. 33:

«...åpner for utlevering av opplysninger knyttet til en konkret enkeltsak eller der det er behov for mer generelt oppfølgingsarbeid overfor den enkelte klienten.»

Nødvendighetskriteriet

Forvaltningsloven § 13 b nr. 6

«at forvaltningsorganet anmelder eller gir opplysninger om lovbrudd til påtalemyndigheten eller vedkommende kontrollmyndighet, når det finnes ønskelig av **allmenne omsyn** eller forfølging av lovbruddet har **naturlig sammenheng** med **avgiverorganets oppgaver**.»

- Hvor alvorlig er lovbruddet.
- Hvor hensiktsmessig er anmeldelse eller å gi opplysninger om lovbrudd.
- Henger det naturlig sammen med de oppgavene en er pålagt å gjennomføre.

Utlevering av tbl. opplysninger – arbeids- og velf. etaten

- Arbeids- og velferdsetaten forvalter en rekke ytelser.
- Taushetspliktbestemmelsene og unntak mtp utlevering er nedfelt i Nav-loven §§ 7 og 8.
- Nav-loven § 7 handler om taushetsplikt og adgang til utlevering, ligner fvl. §§ 13 a og 13 b, med egne bestemmelser om § 13 b nr. 5 og nr. 6.
- Nav-loven § 8 handler om arbeids- og velferdsetatens plikt til å være oppmerksom på forhold ved brukerens situasjon som sosialtjenesten bør vite om - samtykkebasert. Kan alltid utlevere opplysninger om stønadsatser, ytelsessaker og arbeidsforhold.

Utlevering av taushetsbelagte opplysninger

Hovedregel: Ot. prp. nr. 3 (1976-1977) «Justisdepartementet mener at det ikke bør åpnes noen generell adgang til utveksling av taushetspliktbelagte opplysninger mellom forskjellige forvaltningsetater.»

Felles trekk for unntakene fra hovedregelen:

Nødvendighetskriteriet

I den enkelte sak

Ved behov

Samtykke eller i nær samarbeid med brukeren

Kontroll

Fare for liv og helse

Konkret, individuell
skjønnsmessig vurdering
i den enkelte saken eller
ved behov og i samarbeid
med brukeren.

OSLOMET

INNHENTING

Innhenting av taushetsbelagte opplysninger etter stjl

- Sosialtjenesteloven kapittel 5 om saksbehandlingen
- Lovhjemmel for innhenting av taushetsbelagte opplysninger er nedfelt i stjl. § 43
- Hvis ikke samtykke, så er det et spørsmål om avgiverorganet kan utlevere opplysningene til Nav i denne saken etter sine taushetspliktregler.
- I all hovedsak: Fvl. § 13 b nr. 5 – for å få fremme avgiverorganets oppgaver.
- Helst i samarbeid med bruker.

Innhenting av taushetsbelagte opplysninger i arbeids- og velferdsetaten

- Folketrygdloven kapittel 21
- Kontantstøtteleven, barnetrygdloven, arbeidsmarkedslov, barnelov
- Hovedlinje – begrunnes med å kunne avgjøre om vilkår er oppfylt eller for kontroll. Krav om nødvendighet. Helst i samarbeid med bruker.
- Opplysningsplikt pålegges andre.
- Opplysningsrett andre har: Innhenting basert på at samarbeidspartner er gitt adgang til å gi opplysninger (opplysningsrett) – finansinstitusjoner og forsikringselskaper, ftrl. § 21-4 b.

Hovedregel:

Innhenting av opplysninger skal ha sitt grunnlag i behovet for opplysninger som blir utløst av de aktuelle oppgavene, jf. Ot.prp. nr. 47 (2005-2006) kapittel 12.

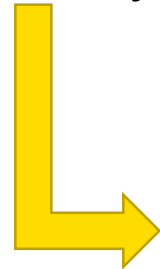
Rettslig grunnlag - hovedtrekk:

- ✓ Samtykke og samarbeid (sosialtjenesteloven § 43 (1) og (2))
- ✓ Innhenting via pålegg/plikt til å utlevere uten hinder av taushetsplikt (arbeidsmarkedslov § 19, folketrygdloven §§ 21-4 og 21-4 a, nytt fjerde punktum i folketrygdloven § 21-4 første ledd om hjemmel til å utarbeide forskrift om at opplysninger fra arbeidsgiver til etaten skal gis elektronisk – forskrift 20.juni 2018 nr. 937 – i kraft 1.1.2019, barnetrygdloven § 16, barneloven § 85a)
- ✓ Innhenting basert på den andres opplysningsrett (folketrygdloven § 21-4 b)
- ✓ Samkjøring av registre (folketrygdloven § 21-4 d, kontantstøtteloven § 16/barnehageloven § 8)
- ✓ Tilgang til nødvendig opplysninger i folkeregisteret og arbeidsgiverregisteret (sosialtjenesteloven § 43 (3), Nav-loven § 7a, a-opplysningsloven § 8, jf. folketrygdloven § 25-1,

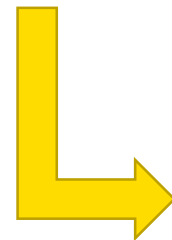
Innhenting av taushetsbelagte opplysninger

Hva begrunner innhenting? Felles trekk – særlig synlig i arbeids- og velferdsetatens innhentingsadgang:

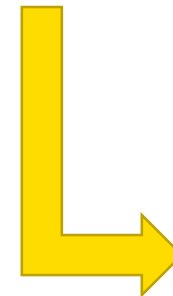
Rett til ytelse?

Er vilkårene oppfylt? Medlemskap, tilknytning til Norge, sykdom, skade eller lyte, arbeidsuførhet, barnehageplass, juridisk farskap

Er vilkårene fortsatt oppfylt?

Kontroll ved mistanke om urettmessige utbetalinger eller rutinemessig kontroll

Innhenting av taushetsbelagte opplysninger

Hvordan skal opplysningene innhentes, jf folketrygdloven § 21-c?:

Begrenset til det som anses **nødvendig**. Første ledd: Ikke innhenting av fullstendig pasientjournal.

Oppgi **formålet** med opplysningene og erklæringene, mm. opplysningene hentes fra offentlig register, jf. tredje ledd.

En konkret vurdering i den enkelte saken, eller
det samme nødvendighetskriteriet gjør seg gjeldende i alle saker (kontantstøtte vs.
barnehageplass)

UTVEKSLING INNAD I ET NAV- KONTOR

Utveksling av taushetsbelagte opplysninger i et Nav-kontor - Nav-loven § 16 første punktum

Hensyn bak:

- Regulerer konstruksjonen der 2 forvaltningsorganers ansatte er samlokalisert. I mange Nav-kontorer er de ansatte «generalister», dvs. at de jobber med saker under Arbeids- og velferdsetaten og saker etter sosialtjenesteloven. Må konstruere en ny form av forvaltningsloven § 13 b nr. 3 som regulerer deling av taushetsbelagte opplysninger i 1 etat eller i 1 organ.

Hva er unntatt fra taushetsplikt?

- Taushetsplikten som følger av Nav-loven § 7 for Arbeids- og velferdsetaten og tilsvarende taushetsplikten som følger av sosialtjenesteloven § 44.
- Opplysninger om personlige forhold og mer nøytrale opplysninger som kan røpe et klientforhold. Disse opplysninger kan være tilgjengelig uten hinder av taushetsplikt.

Rettslige krav til deling av taushetsbelagte opplysninger i et Nav-kontor - Nav-loven § 16 første punktum

Hvem kan få tilgang til ellers taushetsbelagte opplysninger etter Nav-loven § 7 og sosialtjenesteloven § 44?:

Nav-loven § 16 – «tilgjengelig for andre ansatte innen kontoret».

Kontorets ansatte er enten statlig eller kommunalt ansatte.

Kan jobbe med andre saker enn saker under Arbeids- og velferdsetaten og saker etter sosialtjenesteloven, f.eks. ansvarlig for saker etter helse- og omsorgstjenesteloven.

Rettslige krav til deling av taushetsbelagte opplysninger i et Nav-kontor - Nav-loven § 16 første punktum

Når kan ellers taushetsbelagte opplysninger være tilgjengelig for andre ansatte innen kontoret?:

Nav-loven § 16 – «i den utstrekning som trengs for en hensiktsmessig arbeids- og arkivordning»

Ot.prp. nr. 47 (2005-2006) – opplysningene **kan likevel ikke sirkulere fritt** i organet (Nav-kontoret).

Underlagt et nødvendighetskrav, jf. «i den utstrekning som trengs».

F.eks. anonymisering ifm. veiledning, presedenser og adgangssperrer i organets datasystem.

Tilgang der det foreligger **tjenstlig behov** for det.

Sammenfatning om utveksling i et Nav-kontor

Hjemmelsgrunnlag Nav-loven § 16.

- Tilgang til opplysninger taushetsbelagt etter Nav-loven § 7 og stjl. § 44 for de ansatte i et lokalt Nav-kontor.
- Men ikke til alle ansatte. Tilgang etter tjenstlig behov – rolletildeling
- Mulighet for et felles digitalt system for arkiv og journalføring, samt oppfølging av brukeren under forutsetning av kontorsperre.
- Brukermedvirkning etter sosialtjenesteloven § 42 og Nav-loven § 15

OSLOMET

TUSEN TAKK!